

Miguel de Unamuno

Abel Sánchez

Een geschiedenis vol passie

Roman

Uit het Spaans vertaald
door Bart Peperkamp

Eerste druk
2011

Menken Kasander & Wigman Uitgevers
Leiden

Oorspronkelijke titel:

Abel Sánchez

Nederlandse vertaling en nawoord:

©2011 Bart Peperkamp /

Menken Kasander & Wigman

Uitgevers, Leiden

Illustratie omslag:

Titiaan, *Kaïn en Abel*

ISBN 97890746226714

NUGI 302

www.mkw-uitgevers.nl

Abel Sánchez en Joaquín Monegro wisten niet eens meer hoe lang ze elkaar al kenden. Ze kenden elkaar al van voor hun kinderjaren, vanaf hun vroegste jeugd, want hun twee minnen gingen veel met elkaar om en zichzelf gingen dus met elkaar om toen ze nog niet eens konden praten. Elk van hen leerde zichzelf kennen door de ander te leren kennen. En zo groeiden ze samen op en werden ze vanaf hun geboorte vrienden, bijna veeleer voedsterbroers.

Gedurende hun wandelingen, tijdens hun spelletjes, in hun omgang met hun andere gemeenschappelijke vrienden scheen Joaquín alles te bepalen en bij alles het initiatief te nemen, Joaquín, de meest eigenzinnige; maar Abel was degene die altijd zijn zin kreeg, terwijl het leek alsof hij toegaf. En dat kwam omdat hij liever niet gehoorzaamde dan dat hij de baas was. Ze hadden bijna nooit ruzie. 'Wat mij betreft doen we wat jij wilt!...' zei Abel dan tegen Joaquín en deze ergerde zich soms dood, want met dat 'wat jij wilt!...' vermeed hij het gekibbel.

'Je zegt nooit eens dat je iets niet wilt!' riep Joaquín dan uit.

'En waarom zou ik?' antwoordde de ander.

'Nou, hij hier wil niet dat we naar het dennenbos gaan,' zei hij op een keer, toen verschillende kameraden aanstalten maakten voor een uitje.

'Ik? Ik hoef dat niet te willen!...' riep Abel uit. 'Ja, hoor, ja; wat jij wilt. Daar gaan we heen!'

'Nee, niet wat ik wil, nee! Ik heb je al vaker gezegd dat ik dat niet wil. We doen niet wat ik wil! Jij, jij wilt daar niet heen!'

'Oh, jawel hoor...'

'Nou, in dat geval wil ik dat niet...'

‘En ik evenmin...’

‘Dat mag niet,’ riep Joaquín dadelijk. ‘Jullie gaan met hem mee of met mij!’

En ze gingen allemaal met Abel mee en lieten Joaquín alleen achter.

Toen hij in zijn *Biecht* commentaar gaf op een dergelijk voorval uit zijn jeugd, schreef hij: *Toen al was hij sympathiek, ik wist niet waarom, en ik onsympathiek, zonder dat ik de reden daarvoor ook maar enigszins kon begrijpen, en ze lieten me alleen. Van jongs af aan lieten mijn vrienden me links liggen.*

Gedurende hun studie op de middelbare school, die ze samen volgden, was Joaquín de ijverige student, degene die prijzen in de wacht probeerde te slepen, de beste van de klas, en was Abel haantje de voorste daarbuiten, op het schoolplein, op straat, buiten de stad, bij het spijbelen, als ze met hun kameraden waren. Abel was degene die met zijn geestigheden anderen aan het lachen maakte, en hij had vooral veel succes met de spotprenten die hij van de leraren maakte. ‘Joaquín is veel ijveriger, maar Abel is slimmer... als die meer zijn best zou doen...’ En deze algemene mening van hun kameraden, iets waar Joaquín weet van had, vergiftigde alleen maar zijn hart. Hij kwam zelfs in de verleiding om zijn studie te verwaarlozen en te proberen om de ander te verslaan op dat andere vlak, maar hij zei bij zichzelf: ‘Och, weten die lui veel...’ en bleef trouw aan zijn eigen aard. Bovendien, hoezeer hij ook zijn best deed om de ander te overtroeven in vindingrijkheid en geestigheid, het lukte hem niet. Om zijn grappen werd niet gelachen en men vond hem een in wezen serieuze jongen. ‘Jij bent macaber,’ zei Federico Cuadrado vaak tegen hem, ‘jouw grappen zijn door en door triest.’

Ze maakten allebei de middelbare school af. Abel legde zich erop toe om kunstenaar te worden door te leren schilderen en Joaquín schreef zich in bij de Faculteit der Medicijnen. Ze gingen dikwijls bij elkaar op bezoek en beiden

vertelden dan over de vooruitgang die ze boekten met hun respectievelijke studies, waarbij Joaquín zijn uiterste best deed om Abel te bewijzen dat de medische wetenschap ook een kunst was, en zelfs een schone kunst, waarbij dichterlijke inspiratie te pas kon komen. Andere keren, daarentegen, haalde hij het in zijn hoofd om minachtend te praten over de schone kunsten, die de geest verzwakten, en dat deed hij door hoog op te geven van de wetenschap, want die verheft, versterkt en verruimt de geest met waarheid.

‘Maar de medische wetenschap is toch ook geen wetenschap,’ zei Abel tegen hem. ‘Het is alleen maar een kunde, een van de wetenschap afgeleide toepassing.’

‘Ik hoef me toch ook niet bezig te houden met het genezen van zieken?’ gaf Joaquín hem ten antwoord.

‘Wat wel een zeer eerzaam en nuttig beroep is...’ voegde de ander eraan toe.

‘Ja, maar niet voor mij. Het zal best wel zo eerzaam en nuttig zijn als jij maar wilt, maar ik heb een vreselijke hekel aan die eerzaamheid en aan dat nut. Laat anderen maar geld verdienen door de pols op te nemen, naar de tong te kijken en om het even wat voor te schrijven. Ik ambieer meer.’

‘Meer?’

‘Ja, ik streef ernaar om nieuwe wegen te openen. Ik denk erover me te gaan wijden aan wetenschappelijk onderzoek. Op medisch gebied valt de roem toe aan degenen die het geheim van een of andere ziekte ontdekten en niet aan degenen die de ontdekking, al dan niet met succes, hebben toegepast.’

‘Zo zie ik je graag, zo idealistisch.’

‘Nou, denk je soms dat alleen jullie, kunstenaars, schilders, van roem dromen?’

‘Maar kerel, niemand heeft je gezegd dat ik van zoiets zou dromen...’

‘Oh nee? Als dat niet zo is, waarom heb je jezelf dan toegelegd op het schilderen?’

‘Omdat daar, als het goed gaat, muziek in zit...’

‘Muziek in zit?’

‘Nou ja, vooruit, dat het geld oplevert.’

‘Maak dat de kat wijs, Abel. Ik ken je bijna sinds onze geboorte. Mij hou je niet voor de gek. Ik ken je.’

‘En heb ik ooit geprobeerd je voor de gek te houden?’

‘Nee, maar jij houdt iemand voor de gek zonder het te willen. Ondanks die houding dat het je allemaal niets kan schelen, dat je het leven niet serieus neemt, dat het je allemaal geen moer kan schelen, ondanks dat ben je verschrikkelijk ambitieus...’

‘Ik ambitieus?’

‘Ja, uit op roem, vermaardheid, faam... Dat ben je altijd geweest, al sinds je geboorte. Maar wel stiekem.’

‘Maar kom nou, Joaquín, en zeg eens: heb ik jou ooit je prijzen betwist? Was jij niet altijd de beste van de klas? De veelbelovende jongen?’

‘Ja, maar het haantje-de-voorste, het lievelingetje van onze kameraden, dat was jij...’

‘En wat kon ik daar aan doen?...’

‘Wil je me soms doen geloven dat je dat soort populariteit niet nastreefde...?’

‘Dan had jij die zelf maar moeten nastreven...’

‘Ik? Ik? Ik heb minachting voor de grote massa.’

‘Goed, al goed, hou op met die onzin en probeer daar eens van te genezen. Vertel me maar liever nog eens over je verloofde.’

‘Verloofde?’

‘Goed dan, over dat nichtje van je waarvan je graag wilt dat ze dat wordt.’

Want Joaquín wilde met alle geweld het hart van zijn nicht Helena veroveren en had alle vasthoudendheid van zijn gesloten en achterdochtige geest in zijn liefdesijver ge-

legd. En zijn ontboezemingen, de onvermijdelijke en heilzame ontboezemingen van strijdende verliefde deed hij tegenover zijn vriend Abel.

En wat maakte Helena het hem toch moeilijk!

‘Ik begrijp iedere keer minder van haar,’ zei hij vaak tegen Abel. ‘Dat meisje is voor mij zo ondoorgrondelijk als een sfinx...’

‘Je weet wel wat Oscar Wilde zei, of wie het dan ook was: dat iedere vrouw een sfinx zonder geheimen is.’

‘Nou, Helena schijnt die wel te hebben. Ze moet wel van een andere man houden, ook al weet die ander dat niet. Ik weet zeker dat ze van iemand anders houdt.’

‘En waarom dan?’

‘Anders kan ik haar houding tegenover mij niet verklaren...’

‘Dat wil zeggen, omdat ze niet van jou wil houden... jou niet als verloofde wil, want als neef zal ze wel van je houden...’

‘Spot niet zo!’

‘Goed, omdat ze jou dus niet als verloofde wil hebben, of om duidelijker te zijn, als echtgenoot, moet ze dan per se op iemand anders verliefd zijn? Mooie logica is dat!’

‘Ik weet heus wel hoe het zit!’

‘Ja, en ik weet ook wel hoe het bij jou zit.’

‘Jij?’

‘Beweer jij niet degene te zijn die mij het beste kent? Is het dan zo gek dat ik beweer jou te kennen? We kennen elkaar al heel lang.’

‘Ik zeg je dat die vrouw me gek maakt en me mijn geduld doet verliezen. Ze speelt een spelletje met me. Wanneer ze me van het begin af aan had gezegd dat ze niet wilde, dan was het goed geweest, maar me zo aan het lijntje houden, door te zeggen dat ze wel zal zien, dat ze erover zal nadenken... Over die dingen moet je niet nadenken... Ze is behaagziek!’

‘Eigenlijk is ze je aan het bestuderen.’

‘Mij aan het bestuderen? Zij? Wat valt er aan mij te bestuderen? Wat kan zij bestuderen?’

‘Joaquín, Joaquín, je vernedert jezelf en je vernedert haar!... Of denk je soms dat ze alleen maar door je te zien en je te horen en te weten dat je van haar houdt, dat ze zich dan al aan jou zou moeten overleveren?’

‘Ja, ik ben altijd onsympathiek geweest...’

‘Kom op, kerel, stel je niet zo aan...’

‘Die vrouw speelt wel een spelletje met me! Het is niet eervol om zo met een man te spelen, een man zoals ik, eerlijk, trouw, oprecht... Maar als je eens zou zien hoe mooi ze is! En hoe koeler en hooghartiger ze doet, des te mooier wordt ze! Er zijn keren dat ik niet weet of ik nu meer van haar hou dan dat ik een hekel aan haar heb!... Wil je dat ik je aan haar voorstel?...’

‘Kerel, als jij...’

‘Goed, ik zal jullie aan elkaar voorstellen.’

‘En als zij dat wil...’

‘Wat?’

‘Zal ik een portret van haar maken.’

‘Ja, kerel!’

Maar die nacht sliep Joaquín slecht, piekerend over dat portret, erover nadenkend dat Abel Sánchez, die sympathiek was zonder dat het zijn bedoeling was, die bij de anderen zo in de gunst stond, dat die een portret van Helena voor hem ging maken.

Waar zou dat op uitdraaien? Zou Helena, net als hun wederzijdse kameraden, Abel sympathieker vinden? Hij dacht erover om dat aan elkaar voorstellen te weigeren, maar aangezien hij hem dat al beloofd had...

‘Wat vond je van mijn nicht?’ vroeg Joaquín aan Abel, de dag nadat hij haar aan hem had voorgesteld en haar, Helena, dat van het portret had voorgesteld, een voorstel dat zij blij en tevreden aanhoorde.

‘Nou, wil je dat ik de waarheid zeg?’

‘Altijd de waarheid, Abel; als we elkaar altijd de waarheid zouden zeggen, heel de waarheid, zou dit een waar paradijs zijn.’

‘Ja, en als iedereen die tegen zichzelf zou zeggen...’

‘Goed, de waarheid dus!’

‘De waarheid is dat jouw nichtje en toekomstige verloofde, wellicht je echtgenote, Helena, me een pauwin lijkt te zijn... dat wil zeggen, een vrouwelijke pauwhaan... Je begrijpt wel wat ik bedoel...’

‘Ja, ik begrijp je.’

‘Want ik weet me alleen maar met het penseel goed uit te drukken...’

‘En je gaat de pauwin schilderen, of de vrouwelijke pauwhaan, misschien wel met uitgespreide staart, met haar staart vol pauwogen, haar kopje...’

‘Als model is ze uitstekend! Uitstekend, jongen! Wat een ogen! Wat een mond! Die volle en tegelijk wat toegeknepen mond... die ogen die niets lijken te zien... Wat een hals! En vooral, wat een gelaatskleur! Als je niet boos wordt...’

‘Boos worden, ik?’

‘Dan zal ik je zeggen dat ze de huidskleur heeft van een wilde Indiaanse, of beter gezegd: van een wild dier. Er huist iets van een panter in haar, in de beste zin van het woord. En dat allemaal op een koele manier.’

‘Koel, zeg dat wel!’

‘Dat maakt niets uit, jongen, want ik denk dat ik een prachtig portret voor je ga maken.’

‘Voor mij? Het zal toch voor haar zijn?’

‘Nee, het portret zal voor jou zijn, hoewel het van haar is.’

‘Nee, dat niet, het portret wordt voor haar!’

‘Goed, voor jullie allebei. Wie weet... Misschien verbind ik jullie ermee.’

‘Vooruit maar, ja, van portrettist word je ook nog...’

‘Wat je maar wilt, Joaquín, koppelaar, als jij maar ophoudt zo te lijden. Het doet me verdriet je zo te zien.’

De schilderssessies begonnen, waarbij ze alle drie aanwezig waren. Helena ging plechtig en koel als model in haar stoel zitten, gezwollen van minachting, als een godin die door het lot wordt meegevoerd. ‘Mag ik praten?’ vroeg ze de eerste dag, en Abel antwoordde haar: ‘Ja, u mag praten en bewegen; wat mij betreft is het beter wanneer u praat en zich beweegt, want op die manier is uw gelaatsuitdrukking levendig... Dit is geen fotografie, en bovendien wil ik niet dat u op een standbeeld lijkt...’ En ze praatte, praatte, maar daarbij bewoog ze zich weinig en bestudeerde ze haar houding. Wat zei ze? Zij wisten het niet. Want zowel de een als de ander deed niets anders dan haar verslinden met zijn ogen; ze zagen haar, hoorden haar niet praten.

En ze praatte, praatte, omdat ze meende dat het van goede manieren getuigde niet te zwijgen, en ze praatte, waarbij ze Joaquín zoveel vernederde als zij maar kon.

‘Heb je al veel patiënten, neefje?’ vroeg ze hem dan.

‘Vind je dat zo belangrijk?...’

‘Waarom zou ik dat niet belangrijk moeten vinden, kerel, waarom zou ik dat niet belangrijk vinden!... Stel je voor...’

‘Nee, ik stel me niets voor.’

‘Omdat jij zoveel belangstelling voor mij toont, is het wel mijn plicht belangstelling voor je te tonen. En, bovendien, wie weet...’

‘Wie weet wat?’

‘Goed, houd u beiden daarmee op,’ onderbrak Abel hen, ‘u maakt alleen maar ruzie.’

‘Dat is toch normaal,’ zei Helena, ‘tussen familieleden... En bovendien, men zegt dat het daarmee begint.’

‘Dat wat daarmee begint?’ vroeg Joaquín.

‘Dat zul jij wel weten, neef, want jij bent begonnen.’

‘Wat ik ga doen is ermee ophouden!’

‘Er zijn verschillende manieren van ophouden, neef.’

‘En verschillende van beginnen.’

‘Ongetwijfeld. Oh, verstoort ik met deze bloementooi de compositie, Abel?’

‘Nee, nee, integendeel. Deze bloementooi, zoals u die noemt, verleent meer uitdrukking aan uw blik en aan uw gezichtsuitdrukking. Maar...’

Na twee dagen tutoyeerden Abel en Helena elkaar al; Joaquín had dat zo gewild, Joaquín die op de derde dag bij een sessie verstek liet gaan.

‘Eens kijken, eens kijken hoe het wordt,’ zei Helena, terwijl ze opstond om naar het portret te gaan kijken.

‘Wat vind je ervan?’

‘Ik heb er geen verstand van, en bovendien ben ik niet degene die het beste kan weten of het lijkt of niet.’

‘Wat? Heb je geen spiegel? Heb je daarin niet naar jezelf gekeken?’

‘Ja, maar...’

‘Maar wat?...’

‘Hoe moet ik dat nou weten...’

‘Vind je jezelf niet behoorlijk knap in deze spiegel?’

‘Zit niet zo te slijmen.’

‘Goed, we zullen het aan Joaquín vragen.’

‘Praat me alsjeblieft niet over hem. Wat een zeurpiet!’

‘Toch moet ik met je over hem praten.’

‘Dan ga ik weg...’

‘Nee, en luister. Het is helemaal verkeerd wat je met die jongen aan het doen bent.’

‘Ach! Maar ga je nu voor hem pleiten? Is dat van het portret soms een smoes?’

‘Kijk eens, Helena, het is niet goed dat je zo doet, dat je een spelletje speelt met je neef. Hij is een beetje, laten we zeggen, een beetje...’

‘Ja, onuitstaanbaar!’

‘Nee, hij is wel gesloten, innerlijk hooghartig, koppig, vervuld van zichzelf, maar hij is goed, goudeerlijk, intelligent, hem wacht een glanzende toekomst op zijn vakgebied, hij is waanzinnig verliefd op je...’

‘En als ik ondanks dat alles nu niet van hem hou?’

‘Dan moet je hem dus teleurstellen.’

‘Net of ik dat nog niet vaak genoeg heb gedaan! Ik heb er genoeg van hem te zeggen dat hij me een aardige jongen lijkt, maar dat ik hem daarom, omdat hij me een aardige jongen lijkt, een voortreffelijke neef – en ik bedoel dit niet als grap – , dat ik hem daarom niet als verloofde wil, met wat daarna komt.’

‘Want hij zegt...’

‘Als hij je iets anders heeft gezegd, heeft hij je niet de waarheid gezegd, Abel. Moet ik hem dan maar wegsturen en hem verbieden nog met me te praten, terwijl hij mijn neef is? Mijn neef! Leuk, hoor!’

‘Spot niet zo.’

‘Maar ik kan toch niet...’

‘En hij vermoedt nog iets meer, en hij wil met alle geweld geloven dat je, aangezien je niet van hem wilt houden, in het geheim verliefd bent op iemand anders...’

‘Heeft hij dat tegen je gezegd?’

‘Ja, dat heeft hij me gezegd.’

Helena beet zich op haar lippen, kreeg een kleur en zweeg een ogenblik.

‘Ja, dat heeft hij me gezegd,’ herhaalde Abel, terwijl hij

zijn rechterhand liet rusten op het staafje dat tegen het doek rustte en strak naar Helena keek, alsof hij de betekenis van een of andere gelaatstrek van haar wilde raden.

‘Nou, als hij dat met alle geweld wil...?’

‘Wat?’

‘Dan bereikt hij uiteindelijk dat ik verliefd word op iemand anders...’

Die middag schilderde Abel verder niet meer. En zij werden een paar.

III

Het door Abel geschilderde portret van Helena had een daverend succes. Altijd stond er wel iemand het aandachtig te bekijken voor de etalage waarin het was tentoongesteld. 'We hebben er een grote schilder bij,' zei men. En zij, Helena, probeerde dikwijls dicht voorbij de plaats te lopen waar haar portret tentoongesteld werd om de commentaren te horen, en ze wandelde door de straten van de stad als een onsterfelijk levend portret, als een kunstwerk dat haar staart toont. Was ze daarvoor soms niet geboren?

Joaquín sliep nauwelijks.

'Ze gedraagt zich slechter dan ooit,' zei hij tegen Abel. 'Nu speelt ze echt met me. Ze wordt mijn dood!'

'Natuurlijk! Ze denkt al dat ze een beroepsschoonheid is...'

'Ja, jij hebt haar onsterfelijk gemaakt! Een tweede Mona Lisa!'

'Maar jij, als arts, kunt haar leven verlengen...'

'Of het verkorten.'

'Doe niet zo, zo tragisch.'

'Wat moet ik doen, Abel, wat moet ik doen?...'

'Geduld hebben...'

'Bovendien heeft ze me dingen gezegd waaruit ik heb opgemaakt dat jij haar verteld hebt dat ik geloof dat zij verliefd is op iemand anders...'

'Dat was om jouw zaak te bepleiten...'

'Om mijn zaak te bepleiten... Abel, Abel, jij bent het met haar eens geworden... jullie bedriegen mij...'

'Jou bedriegen? Hoezo? Heeft ze je soms enige belofte gedaan?'

'Jou wel dan?'

'Is ze soms jouw verloofde?'

‘En is ze dat al van jou?’

Abel zweeg, terwijl hij bleek werd.

‘Zie je wel?’ riep Joaquín uit, stamelend en met onvaste stem. ‘Zie je wel?’

‘Wat dan?’

‘En wil je het nu nog ontkennen? Heb je het lef om het tegenover mij te ontkennen?’

‘Nou, goed, Joaquín, wij zijn al langer vrienden dan dat we elkaar kennen, bijna broers...’

‘En een broer mag je wel verdriet doen, die mag je wel verraden, is het niet zo?’

‘Word toch niet zo gauw driftig; heb geduld...’

‘Geduld? En wat is mijn leven anders dan altijd maar geduld hebben, altijd maar alles dulden?... Jij bent de sympathieke, jij bent degene die in het zonnetje wordt gezet, jij bent de overwinnaar, jij bent de kunstenaar... En ik...’

Tranen die in zijn ogen sprongen beletten hem te praten.

‘Wat moest ik dan doen, Joaquín, wat had je dan gewild dat ik zou doen?..’

‘Je had haar niet moeten vragen, aangezien ik van haar hield!..’

‘Maar zij was het, Joaquín, zij was het...’

‘Natuurlijk, jou, de kunstenaar, de fortuinlijke, de gunsteling van het fortuin, in jouw geval zijn zij het die jou vragen. Je hebt haar dus al...’

‘Zij heeft mij, zeg ik je toch.’

‘Ja, de pauwin heeft jou al, de beroepsschoonheid, de Mona Lisa... Jij zult haar schilder zijn... Jij zult haar schilderen in alle poses en op alle manieren, bij ieder soort licht, gekleed en ongekleed...’

‘Joaquín!’

‘En zo zul je haar onsterfelijk maken. Zij blijft net zolang leven als jouw schilderijen leven. Dat wil zeggen, dat ze zal leven, nee! Want Helena leeft niet; ze zal blijven bestaan.’

Ze zal net zo blijven bestaan als het marmer waar ze van is. Want ze is van steen, koud en hard, koud en hard net als jij. Een berg vlees!...

‘Word toch niet zo driftig, heb ik je gezegd.’

‘Moet ik niet zo driftig worden, kerel, moet ik dus niet zo driftig worden! Dit is laaghartig, een rotstreek!’

Hij voelde zich verslagen en zweeg, alsof hij geen woorden had voor zijn geweldige hartstocht.

‘Maar kom nou toch, man,’ zei Abel tegen hem met zijn aardigste stem die de meest verschrikkelijke stem was, ‘en denk nou eens na. Hoe kon ik nou gedaan krijgen dat ze van jou zou gaan houden als ze niet van je wil houden. Als verloofde ben je voor haar...’

‘Ja, niemand vindt mij sympathiek; ik ben als verdoemde geboren.’

‘Ik zweer je, Joaquín...’

‘Je moet niet zweren!’

‘Ik zweer je dat, als het alleen aan mij had gelegen, Helena jouw verloofde zou zijn en morgen je vrouw. Als ik haar aan jou zou kunnen afstaan...’

‘Je zou me haar verkopen voor een bord linzensoep, is het niet zo?’

‘Nee, haar aan jou verkopen, nee! Ik zou haar voor niets aan jou afstaan en het zou me genoeg doen jullie gelukkig te zien, maar...’

‘Ja, ze houdt niet van mij en ze houdt wel van jou, nietwaar?’

‘Dat is zo!’

‘Ze wijst mij af, ik die haar probeerde te krijgen, en jou probeert ze te krijgen, jij die haar afwijst.’

‘Precies! Ook al geloof je het misschien niet, ik ben iemand die verleid is.’

‘Wat een manier om over jezelf te snoeven! Je doet me walgen!’

‘Snoeven?’

‘Ja, dat te zijn, degene die verleid is, dat is beter dan de verleider te zijn. Arm slachtoffer! De vrouwen vechten om je...’

‘Drijf me niet tot wanhoop, Joaquín...’

‘Jou? Jou tot wanhoop drijven? Ik zeg je dat dit een rotstreek is, het is laaghartig, misdadig... Tussen ons is het voor altijd afgelopen!’

En daarna, van toon veranderend, met peilloze tranen in zijn stem:

‘Heb medelijden met mij, Abel, heb medelijden. Ik zie wel dat iedereen me met schele ogen aankijkt, ik zie wel dat iedereen me dwarszit... Jij bent jong, fortuinlijk, gevierd, je kunt meer dan genoeg vrouwen krijgen... Laat mij Helena hebben, kijk nou eens, ik zou geen andere vrouw kunnen benaderen... Laat mij Helena hebben...’

‘Maar ik laat haar toch al...’

‘Zorg dat ze naar me luistert; zorg dat ze me leert kennen; maak dat ze weet dat ik stapelgek op haar ben, dat ik zonder haar niet kan leven...’

‘Je kent haar niet...’

‘Ja, ik ken jullie wel! Maar, in godsnaam, zweer me dat je niet ook nog met haar gaat trouwen...’

‘En wie heeft het over trouwen gehad?’

‘Oh, is het dan alleen maar om me jaloers te maken? Als zij niets anders is dan een kokette vrouw... erger dan een kokette vrouw, een...’

‘Hou je mond!’ brulde Abel.

En hij brulde zo hard dat Joaquín stil werd, hem aankeek.

‘Het is onmogelijk, Joaquín; jij bent onuitstaanbaar. Je bent onmogelijk!’

En Abel ging weg.

Ik had een verschrikkelijke nacht, schreef Joaquín in zijn Biecht, terwijl ik me van de ene kant van het bed naar de andere rolde, af en toe in mijn kussen beet, opstond om water te drinken

uit de kan op de wastafel. Ik kreeg koorts. Af en toe doezelde ik weg in bittere dromen. Ik dacht erover hen te doden, en ik verzon in mijn geest, alsof het om een tragedie of om een roman ging die ik aan het schrijven was, de details van mijn bloedige wraak en in gedachten voerde ik gesprekken met hen. Het kwam me voor dat Helena me had willen krenken en anders niets, dat ze Abel verliefd had laten worden uit minachting voor mij, maar dat zij, een berg vlees voor de spiegel, van niemand kon houden. En ik be-geerde haar meer dan ooit en met meer woede dan ooit. Tijdens een van de oneindige slaapdronken momenten van die nacht droomde ik dat ik haar bezat en dat dan naast het koude en levenloze lichaam van Abel. Het was een storm van kwalijke begeerten, van razernij, van smerige lust, van woede. Toen het dag werd en ik vanwege de vermoeidheid door al dat lijden weer tot bezinning kwam, begreep ik dat ik geen enkel recht op Helena kon doen gelden, maar ik begon Abel te haten met heel mijn ziel en me tegelijk voor te nemen om die haat te verbergen, die te koesteren, te laten groeien, te verzorgen in het verborgene van het binnenste van mijn ziel. Haat? Ik wilde die nog niet bij zijn naam noemen, en evenmin wilde ik toegeven dat ik, voorbestemd, geboren was met de materie en het zaad daarvan. Die nacht werd ik geboren in de hel die mijn leven is.